

Regler för sponsring

Inledning

Utöver att bedriva utbildning och forskning ska Högskolan Dalarna som statligt lärosäte samverka med det omgivande samhället.¹ Sponsring av lärosätets verksamhet kan vara motiverat i enskilda fall om det sker under ansvarsfulla former och med beaktande av de riktlinjer som ges i dessa regler.

Ekonomistyrningsverket, ESV, uppmanar alla myndigheter som avser att ingå avtal om sponsring att upprätta interna riktlinjer². Det kravet uppfylls genom dessa regler.

Syfte

Syftet med dokumentet är att tydliggöra Högskolan Dalarnas syn på sponsring samt att ge medarbetare vägledning i handläggning av frågor relaterat till Högskolan Dalarna som mottagare av sponsorstöd. Reglerna berör även kort Högskolan Dalarnas roll som sponsor i de fall det kan vara aktuellt.

Definition

Det finns ingen lag eller förordning som definierar vad sponsring är eller hur företeelsen ska hanteras. Reglerna är framtagen med stöd av nedanstående dokument:

- Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till kapitalförsörjningsförordningen; ESVFA 2022:4
- Ekonomistyrningsverkets vägledning om sponsring för statliga myndigheter ”Sponsring som finansieringskälla?” (ESV 2002:15) och
- Statskontorets rapport ”Klara villkor för sponsring av statlig verksamhet” (2003:22).

Högskolan Dalarna utgår från Statskontorets definition av sponsring:

Sponsring innebär ett avtal till ömsesidig nytta mellan två eller flera parter, där den ena parten (sponsorn) förbinder sig att lämna ersättning i form av kontanta medel, varor och/eller tjänster och den andra parten (den sponsrade) som motprestation tillhandahåller t.ex. exponering av varumärke eller andra varor och/eller tjänster till nytta för sponsorn i dennes verksamhet.³

Det som karaktäriserar sponsring är att en sponsor betalar eller tillhandahåller resurser för rätten att skapa en association till den sponsrade i syfte att skapa en positiv attityd till sponsorn och dess

¹ 1 kap. 2 § Högskolelagen (1992:1434)

² Ekonomistyrningsverkets rapport (ESV 2002:15) ”Sponsring som finansieringskälla?”, sid. 1, samt ESVFA, 2022:4, 6 kap. 4 §.

³ Statskontorets rapport, ”Klara villkor för sponsring av statlig verksamhet” (2003:22), sid. 15. Se även ESV:s definition i ESVFA 2022:4, 6 kap. 4 §, allmänna råd till 6 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen.

produkter. Samarbetet ska ske på affärsmässiga grunder och vara till ömsesidig nytta för de avtalade parterna. Om inget krav på motprestation har avtalats handlar det i stället om gåva/donation. För den sponsrade parten innebär det att resurser som sponsorer tillför för att få associeras till den sponsrades namn/varumärke och verksamhet samt det fördjupade samarbete detta kan medföra kan användas i syfte att på olika sätt utveckla den egna verksamheten.

Sponsring och Högskolan Dalarna

Enligt grundlagen ska myndigheter i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttä saklighet och opartiskhet.⁴ Det innebär i detta sammanhang att Högskolan Dalarna bedriver sitt uppdrag att utbilda, forska och samverka på ett sakligt och korrekt sätt och att lärosätet inte låter sig vägledas av andra intressen än de man är satta att tillgodose. Forskning och utbildning vid lärosätet ska präglas av självständighet och opartiskhet och sponsring får inte strida mot uppdraget eller egna uppsatta mål för verksamheten.

Ingående av sponsoravtal ska alltid ske efter noga övervägande och en sponsor får aldrig ha inflytande över lärosätets beslutsprocesser.

Sponsring får aldrig handla om att täcka medel för bedrivande av kärnverksamheten, som tex löner för medarbetare på en institution. I den utsträckning personal behöver rekryteras för tillfälliga satsningar ska dessa anställningar vara tidsbegränsade.

Högskolan bör noggrant kalkylera med alla kostnader som kan komma att knytas till en sponsringsmöjlighet. Värdet av sponsringen får inte understiga kostnaden för tillhandahållande av motprestationer. Vidare ska lärosätets motprestation stå i rimlig proportion till sponsorns insats.

Ingen sponsor ska ges exklusiv rätt att sponsra högskolan genom skrivningar i avtal.

Sponsring ska inte förekomma inom de delar av lärosätet som bedriver ett mer utpräglat myndighetsutövande (handlägger och fattar beslut i ärenden som rör enskilda), tex. antagning och examination.

Högskolan Dalarna ska inte sponsra eller ta emot sponsorstöd från:

- Politiska partier eller religiösa organisationer,
- Företag/organisationer som bedriver verksamhet som högskolan bedömer strider mot lärosätets värdegrund,
- Företag/organisationer som högskolan bedömer ifrågasätter vetenskapligt vedertagna metoder eller principer.

Högskolan Dalarna förbehåller sig rätten att i varje enskilt fall avböja ett sponsorsamarbete av etiska eller andra skäl än som anges ovan. Avtal som ger exklusiv rätt att leverera varor eller tjänster till högskolan får aldrig förekomma liksom villkor där sponsorn utövar en beslutanderätt över högskolan. Villkor som avbryter sponsorsamarbetet i förtid för det fall att sponsorn inte uppfyller ovanstående ska tas in i avtalet.

⁴ 1 kap. 9 § Regeringsformen (1974:152)

Handläggning av sponsorärende

Ett skriftligt avtal ska alltid upprättas. Högscolejurist är behjälplig att ta fram avtalsmall som ska erbjudas motparten och kan delta vid eventuell förhandling av villkor.

Beslut om sponsring fattas enlighet delegationsordningen av rektor efter hörande av rektors ledningsråd. Ärendet bereds av högskoledirektör. Rektor ansvarar för att avtal upprättas och att samråd skett med följande interna aktörer innan avtalet undertecknas:

- Enheten för ekonomi och redovisning (i frågor som rör värdering av motprestationer i förhållandet till sponsorbidrag)
- Avdelningen för kommunikation (i fall där exponering av högskolans logotyp och andra varumärkesrelaterade frågor blir aktuella)

Mottagandet av intäkter ska redovisas i enlighet med gällande principer och normer som fastställts av avdelningen för redovisning. I bland annat kapitalförsörjningsförordningen (se särskilt 6 kap. 1 §) finns regler om hur myndigheter får ta emot och disponera icke-statliga medel.⁵

Om rådgivning behövs om upphandling ska genomföras ska Enheten för informationsförvaltning och upphandling kontaktas. Sponsring får inte ske i strid med de regler som gäller för upphandling.

Sponsringssamarbeten bör följas upp årligen för att utvärdera verksamheten.

Barter

Om motprestationen erhålls i form av varor eller tjänster (och inte kontanta medel) talar man om så kallade barter. Vid barter är det alltså fråga om två omsättningar, en från myndigheten till företaget och en från företaget till myndigheten. Det kan ske exempelvis genom att en myndighet kommer överens med ett företag om att tillhandahålla ett antal tjänster, däribland exponering och marknadsföring, mot att företaget tillhandahåller myndigheten exempelvis annonseringstjänster, hotelltjänster, resetjänster eller något annat som företaget normalt säljer.

Försiktighet ska råda vid dessa typer av överenskommelser. Att ersättningen lämnas i form av varor och tjänster medför samma bedömning av huruvida det är fråga om sponsring eller inte som om ersättning hade lämnats i pengar. Det finns dock ett antal problem med barter som myndigheten särskilt bör beakta när den överväger att sluta ett avtal om barter. Högskolan Dalarna får inte ingå avtal om barter för att kringgå reglerna om upphandling. Upphandlingsreglerna har till syfte att främja konkurrensen genom att ge en myndighets potentiella leverantörer samma möjlighet att lämna anbud. Det finns inte heller något undantag för mervärdesskatt och de prestationer som man avtalat om inom ramen för att barteravtal ska bokföras och kunna utläsas ur myndigheternas redovisning.

Högskolan Dalarna som sponsor

Högskolans marknadsföringsåtgärder på rent affärsmässiga grunder samt köp av annons eller reklamplats räknas inte som sponsring.

Högskolan Dalarna kan undantagsvis vara sponsor. Det är i första hand medel som tillkommit lärosätet med extern finansiering (med dennes godkännande) som kan bli aktuella och det ska ske någon form av motprestation. Syftet ska då vara att stärka lärosätets varumärke. Innan beslut fattas ska samråd ske

⁵ Se även ESVFA 2022:4, 6 kap. 1–4 §§.

med avdelningen för ledningsstöd, ekonomi och planering och kommunikationsavdelningen enligt vad som framgår av punkten 4. Avtal ska skrivas. Beslut fattas enligt delegationsordningen.

Sponsring i förhållande till samverkan

I enlighet med högskolans samverkansuppdrag bedriver Högskolan Dalarna strategiskt arbete med att samskapa bildning, utbildning och forskning i Dalarna och i världen. Detta innebär att vi bedriver vår verksamhet i nära samverkan med vår omvärld – lokalt såväl som globalt i ett nära samspel.

Samverkan med näringslivet eller andra aktörer, som är betydelsefulla för högskolans roll i det omgivande samhället, är en ömsesidig process med ömsesidigt utbyte. En situation som vid första anblick uppfattas som ren sponsring kan falla utanför definitionen av sponsring och i stället utgöra en del av Högskolan Dalarnas samverkansuppdrag.